

Onderwerp: Bestuurlijke rapportagecyclus

Datum vergadering: 8-10-2025

Registratienummer: 2060217 versie 4

Besluitnota

Onderwerp

Aanpassen van de bestuurlijke rapportagecyclus.

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld:

1. kennis te nemen van de uitkomsten van de evaluatie van de viermaandelijke rapportagecyclus (bijlage 1, DM2018786)
2. per 2026 de viermaandelijke bestuurlijke rapportagecyclus structureel in te voeren
3. per 2026 de eerste bestuursrapportage voor het zomerreces naar het algemeen bestuur te verzenden en deze te bespreken in de eerstvolgende algemeen bestuursvergadering na de zomer
4. per 2026 de audit commissie de specifieke opdracht te geven de eerste bestuursrapportage voor het zomerreces te beoordelen en hierover te rapporteren in het algemeen bestuur

Inleiding

Conform artikel 2 van verordening 108 (beleids- en verantwoordingsfunctie HDSR) wordt (ten minste) tweemaal per jaar een bestuursrapportage opgesteld. Tot en met 2021 kende HDSR een (driemaandelijke) kwartaalcyclus voor de bestuursrapportages.

In het accountantsverslag van het boekjaar 2021 is de volgende opmerking gemaakt:

“Ten aanzien van de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid constateren wij dat de geraamde lasten (ook na wijziging) hoger zijn dan de realisatie, zeker in absolute zin. Hoewel gedurende het boekjaar meerdere momenten bestaan om de begroting bij te stellen, blijft het voor HDSR lastig een zodanige inschatting van de lasten te maken dat minder grote verschillen met de realisatie optreden. Hoewel jaarlijks de verklaringen van de verschillen plausibel zijn, kan de begroting hierdoor zijn norm- en taakstellende functie verliezen. Een eenduidige oorzaak hiervan kunnen wij op dit moment niet noemen.”

In dit kader en in het kader van het programma Toekomst Bestendig Begroten heeft het algemeen bestuur op [22 feb. 2023](#) (agendapunt 3.1) besloten als proef een (viermaandelijke) tertaalcyclus in te voeren. Deze werkwijze is afgelopen winter bestuurlijk en ambtelijk geëvalueerd middels enquêtes, zie bijlagen. Uit de bestuurlijke enquête kwamen geen eenduidig beeld naar voren qua gewenste rapportagecyclus. Er zijn diverse wensen geuit en aandachtspunten meegegeven, met betrekking tot onder andere de tijdige mogelijkheid tot (bij)sturing en het voldoende te worden geïnformeerd. De ambtelijke enquête geeft een zeer positief beeld over de overgang van kwartalen naar tertalen. Naast input vanuit de enquête zijn ook in commissie BMZ opmerkingen gemaakt over de behandeling van de eerste bestuursrapportage in oktober en de beperkte mogelijkheden tot bijsturing.

Er zijn diverse mogelijkheden onderzocht om de rapportage vóór het zomerreces op de vergadering van het algemeen bestuur te agenderen. De deadline voor het bestuurlijke besluitvormingsproces lag in 2025 op 7 mei, terwijl de realisatiecijfers pas op 9 mei beschikbaar kwamen. De analyse heeft zes

weken tijd nodig. De commissie in juni en het AB in juli zijn niet haalbaar. Door het zomerreces zit veel tijd tussen het AB in juli en het AB in oktober.

Op basis van de uitkomsten van de enquêtes, met de op [16 april 2025](#) vastgestelde “Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie” in het achterhoofd, wordt voorgesteld de viermaandelijke rapportagecyclus als vaste werkwijze in te voeren.

Beoogd effect

Accountant en rechtmatigheid

Met de voorgestelde cyclus wordt invulling gegeven aan de opmerking van de accountant en wordt de begrotingsrechtmatigheid verbeterd.

Eerste bestuursrapportage

De eerste bestuursrapportage wordt gebaseerd op de peildatum 1 mei. Met het instellen van de viermaandelijke cyclus is bereikt dat een betere jaarprognose kan worden gegeven en een beter beeld van de voortgang in het jaar beschikbaar is. In de nieuwe cyclus wordt de eerste bestuursrapportage eind juni/ begin juli met het algemeen bestuur gedeeld, afhankelijk van de precieze vergaderdata. Om het algemeen bestuur tijdig te informeren, wordt deze bestuursrapportage voor de zomer niet alleen bij de audit commissie geagendeerd, maar ter informatie aan het gehele algemeen bestuur beschikbaar gesteld. Hiermee wordt het algemeen bestuur tijdig geïnformeerd en -bij grote noodzaak- in staat gesteld tijdig bij te sturen op de begroting. Bovendien is de vergadering van de audit commissie openbaar, dus desgewenst kunnen leden van het algemeen bestuur deze bijwonen.

BhgU

Voor de volledigheid van de rapportage is het van belang dat ook informatie over de belastingopbrengsten opgenomen is. Het tijdig beschikbaar komen van gegevens van de BhgU is en blijft echter een onzeker aspect, omdat de BhgU rapporteert over de periode tot en met mei en deze rapportage pas in de tweede helft van juni opgeleverd wordt. Indien de prognose van BhgU niet kan worden opgenomen in de bestuursrapportage, zal deze worden nagezonden, uiterlijk bij het opstellen van de agenda van de audit commissie.

Op deze wijze heeft het algemeen bestuur tijdig alle beschikbare informatie, om desgewenst vóór het zomerreces te kunnen bijsturen op de jaarbegroting.

Tweede bestuursrapportage

De tweede bestuursrapportage, met eventueel voorstel tot begrotingswijziging, wordt gebaseerd op peildatum 1 september en behandeling in het algemeen bestuur vindt plaats in december. Zodoende kan een eventueel gewenste begrotingswijziging in het kader van begrotingsrechtmatigheid nog binnen het kalenderjaar plaatsvinden.

Verlagen van de rapportagedruk

Met het instellen van de viermaandelijke cyclus is de rapportagedruk voor de organisatie verlaagd en beter gespreid. Bij de eerste bestuursrapportage is minder samenloop met het opstellen van de jaarstukken en de voorjaarsnota. Bij de tweede bestuursrapportage is minder samenloop met het opstellen van de begroting. Bovendien valt het opstellen van de tweede bestuursrapportage nu buiten de zomervakantieperiode.

Argumenten

1.1 Door kennis te nemen van de uitkomsten van de evaluatie/ enquête, is de pilot met viermaandelijke rapportages afgerond.

De pilot was in eerste instantie ingesteld voor één jaar. Toen wegens verlate informatie vanuit de BhgU de beoogde samenloop van de bestuursrapportage met deze informatie in 2023 niet kon plaatsvinden, is de pilot verlengd. In 2024 is de werkwijze wel volgens plan verlopen en is ervaring opgedaan met de ‘waakhond-rol’ van de audit commissie. Eind 2024 heeft de evaluatie plaatsgevonden, welke aanleiding gaf tot nadere gedachtenvorming. De uitkomsten daarvan liggen nu voor.

2.1 Door de viermaandelijke bestuurlijke rapportagecyclus definitief in te voeren, wordt een betere balans gevonden tussen bestuurlijk informeren, (bij)sturen en verantwoorden, en beperking van de rapportagedruk.

Met de voorgestelde cyclus wordt invulling gegeven aan de opmerking van de accountant en wordt de begrotingsrechtmatigheid verbeterd. In de voorgestelde cyclus worden al in de eerste bestuursrapportage de prognoses van de belastinginkomsten meegenomen. Dit leidt tot een betere en realistischere prognose, wat zinvol is voor eventuele bijsturing.

De opmerking van de accountant is vooral gericht op de afwijkingen tussen de bijgestelde begroting en de uiteindelijke realisatie. In de oude cyclus was het beeld van de bijgestelde begroting gebaseerd op de stand na het tweede kwartaal. Hierdoor waren de afwijkingen op de prognoses groter. Door de tweede begrotingswijziging later in het jaar op te stellen, worden ook ontwikkelingen later in het jaar meegenomen en is de uiteindelijk afwijking kleiner. Bovendien wordt de rapportagedruk voor de organisatie over het jaar gespreid.

3.1 Door eerste bestuursrapportage voor de zomer naar het algemeen bestuur te verzenden, wordt het algemeen bestuur tijdig geïnformeerd.

Met de viermaandelijke rapportagecyclus geeft HDSR invulling aan artikel 10 “Informatieplicht, tussentijdse rapportage en begrotingswijzigingen”, van de Verordening beleids- en verantwoordingfunctie HDSR. Door het rapporteren op basis van tertalen, wordt een betere prognose opgesteld dan op basis van kwartalen haalbaar is. Met het actief beschikbaar stellen van de eerste bestuursrapportage, is het algemeen bestuur vóór het zomerreces geïnformeerd.

4.1 Door de audit commissie opdracht te geven de bestuursrapportage te beoordelen, is geborgd dat het algemeen bestuur tijdig bij kan sturen, indien nodig.

De auditcommissie beoordeelt op basis van de stukken of de rapportage in het Algemeen Bestuur van juli behandeld moet worden of dat behandeling in de daaropvolgende AB volstaat. Deze ‘waakhond’-rol van de audit commissie borgt dat het algemeen bestuur bij kan sturen indien dit noodzakelijk is.

Kanttekeningen

3.1 Door de viermaandelijke rapportagecyclus, is het algemeen bestuur pas na de zomer in de gelegenheid om via het reguliere proces bij te sturen.

Een belangrijk nadeel van de viermaandelijke rapportagecyclus, is dat de eerste bestuursrapportage en het eventuele voorstel tot begrotingswijziging pas na het zomerreces bij het algemeen bestuur kan worden geagendeerd. Dit komt doordat de tijd tussen de peildatum van de eerste rapportage (1 mei) en de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur (in juli) te kort is om de bestuursrapportage op te stellen en het reguliere bestuurlijke proces te laten doorlopen. Om het algemeen bestuur toch voldoende tijdig te informeren, wordt de bestuursrapportage actief met hen gedeeld, na vaststelling door het dagelijks bestuur. De bestuursrapportage wordt bovendien ‘alvast’ geagendeerd bij de audit commissie, voorafgaand aan het algemeen bestuur van juli. De audit commissie fungeert daarmee als ‘waakhond’ om, indien nodig, de stukken buiten het reguliere proces toch in juli bij het algemeen bestuur te agenderen.

Financiën

De financiële voordelen als gevolg van de lagere rapportagedruk in de voorgestelde bestuurlijke rapportagecyclus, zijn niet gekwantificeerd.

Juridische aspecten

Het voorstel heeft geen juridische consequenties.

Communicatie

Wijzigingen in de rapportagecyclus en de bijbehorende uitvragen zullen in de ambtelijke organisatie worden gecommuniceerd met de desbetreffende afdelingen en projectteams.

Samenwerking & participatie

Voor een volledig beeld van de exploitatie is de input van BghU zeer relevant. De rapportage van BghU is gebaseerd op de realisaties tot en met mei. Deze wordt zo spoedig mogelijk opgesteld en is in de meeste jaren eind juni beschikbaar. Indien haalbaar wordt deze informatie verwerkt in de eerste bestuursrapportage. Indien dit niet haalbaar is, wordt de informatie van BghU apart nagezonden.

Vervolg

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Presentatie P&C-rapportagemomenten, DM 2018786v4
2. Overzicht rapportagemomenten en (bestuurlijke) doorlooptijd, DM 2063157v2